

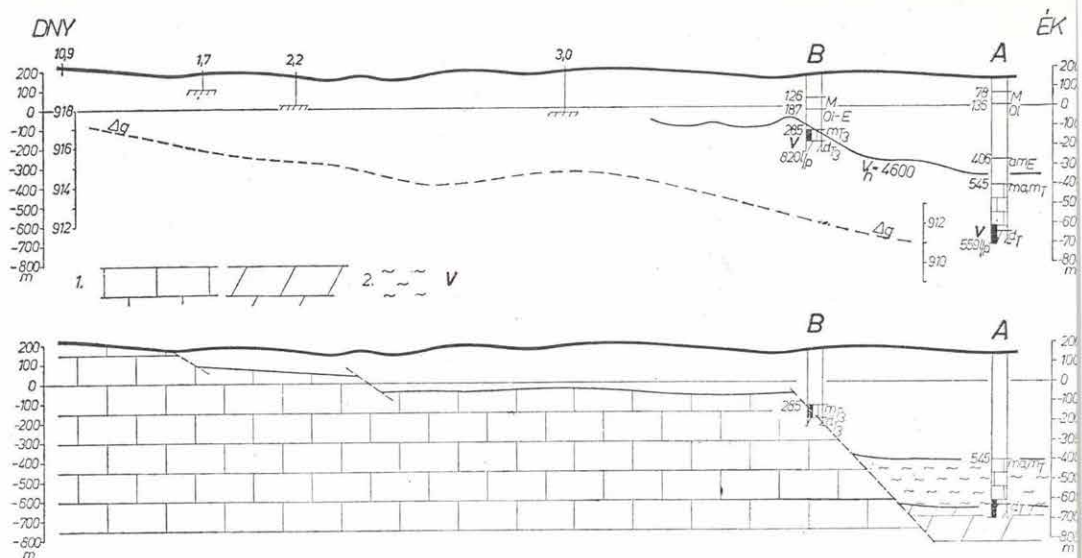
Az OVH, a KFH és a VITUKI megbízásából 1971-ben is folytattuk, sőt kiterjesztettük mélyvízföldtani méréseinket. Általában tektonikailag zavart, vízföldtani modelljében ismeretlen területeken kutattunk, ahol a vízfeltárási lehetőségek a feltételezések szerint rosszak. A geofizikai méréseket ilyen problematikus helyeken azért kérték, mert a jó vízáadó réteg „találati valószínűsége” geofizika nélkül igen kicsiny.

Földtani nyersanyagkutatásaink során többször mértünk olyan területen, ahol korábban vízfúrást telepítettek. Így csak utólag állapíthatjuk meg, hogy a fúrásnak kismértékű helyváltoztatása lényegesen kisebb fúrási mélységet és esetleg jobb vízhozamot biztosított volna.

Szolgáljon például a 22. ábra, amely a Buda-Pilisi hegység előterében mélyített két fúrást mutat be. Az A jelű geofizikai előkészítés nélkül mélyítették. A 850 m mélységű fúrás 545 m-től haladt triász időszaki, dolomitpados márga összletben, majd a legalsó 100 m-ben vastagabb dolomit összletet harántolt és ebből 560 l/perc vízhozamot biztosított. A területen később végzett geofizikai mérések szerint a fúrás a medencealjzatba ékelődött márgaréteget harántolt. A medencealjzat a környezetben viszont mészkő, ill. dolomit; ez az összlet a fúrástól DK-re 950 m távolságra már megtalálható és 250 m-es vetővel a felszínközelbe emelkedik. Ezt a fúrást már geofizikai kutatás előzte meg. A 22. ábra felső szelvénye a gravitációs anomália (Δg) menetét, a geoelektromos (q_{∞}) és szeizmikus szintek ($V_h = 4600$ m/s) elhelyezkedését szemlélteti; az alsó szelvény pedig a mérések földtani értelmezése. A vető felső harmadára az OVH újabb fúrást telepített. Az ábrán az újabb fúrás (B) földtani szelvényét, valamint a vízáadó szakaszt (v) is feltüntettük. Az új fúrás 285 m-ben triász mészkövet, ill. földolomitot talált és ebbe 360 m hosszúságban belehatolt. Vízhözama 820 l/perc. Az adatok önmagukért beszélnek.

1971-ben ezenkívül Budapest belterületén a Népligetben végeztünk szeizmikus kutatást, szerkezetkutató fúrás helyének kijelölésére. A méréseket az országban eddig még nem alkalmazott mérőműszer-park összevonásával, éj-

* Polcz I.-Szabadváry L.

22. ábra: Példa a geofizikai előkészítés nélkül (A) és ezzel (B) telepített vízjárás eredményességére
 1 mészkő, dolomit, 2 dolomitpados triász márga, v = vízadó szakasz

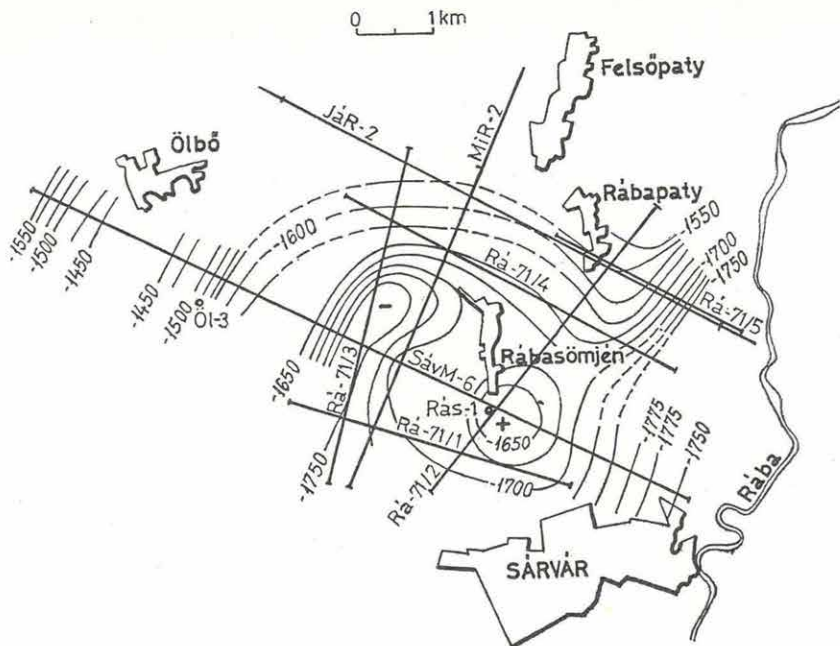
Fig. 22 Geophysics in deep water prospecting (A is a wildcat)
 1 limestone, dolomite, 2 Triassic marl with dolomite interbeddings, v = aquifer

Рис. 22. Роль геофизики в поиске глубинных вод
 (А — поисковая скважина)
 1 — известняки, доломиты; 2 — триассовые мергели с прослоями доломитов;
 3 — водоносный интервал

szaka végeztük el (városi forgalom!). A rendkívül nehéz körülmények ellenére, a szeizmikus felvételek minősége kielégítő volt, a mérések földtani értelmezését el lehetett végezni. A karbonátos medencealjzat mélységét meghatároztuk. A fúrás eredménye még nem ismeretes.

Visegrád és Tab környékén – lényegében az 1970. évinek megfelelő metodikával – melegvízfúrás telepítéséhez végeztünk méréseket. Mivel a fúrásra javasolt területeken fúrást még nem mélyítették, az eredményeket részleteiben nem ismertetjük.

Újszerű feladatként a rábasömjéni kutatást említjük. Itt a tortonai és triász korú rétegekből nyert hévíz nagy sótartalma miatt mind ipari, mind pedig balneológiai felhasználásra alkalmas. Az újabb feltárások előkészítésére és a már termelő Rás-1 mélyfúrással kapcsolatos szerkezeti viszonyok tisztázására – a KFH megbízásából – többszörös fedésű szeizmikus reflexiós mérés-

23. ábra: A pannóniai üledékösszlet fekvőjének tszf. mélységtérképe

Fig. 23 The depth contour (a.s.l.) of the sub-Pannonian complex

Рис. 23. Карта глубин залегания (над уровнем моря) кровли паннонской толщи

seket végeztünk (23. ábra). A mérési területen az előző években az Országos Köolajipari Tröszt Geofizikai Kutatási Üzeme végzett áttekintő refrakciós és reflexiós méréseket (Jár-2, NyíR-2, SávM-6 szelvények).

Az ELGI szeizmikus méréseihez a felszín nehéz fúrhatósága miatt, lözsínóros energiakeltést alkalmaztunk. Az analóg mágneses regisztrátumokat az Intézet SDC-1 kiscentruma dolgozta fel. A szeizmikus szelvények hálózatát és a mérések eredményeiből szerkesztett térképet a 23. ábra mutatja. A térképen jól határoltan látszik a rábasömjéni kiemelkedés. Külön figyelmet érdemel a Rábapatynál kimutatott „orrszerű” alakulat. Ennek jelentőségét az is alátámasztja, hogy a szerkezet a Sárvár-Mihályi ÉNy-DK irányú főszerkezet vonalába esik.